

Ofte stilte spørsmål

Pilotering av ny energi- og klimateknologi

Under finner du en samling av ofte stilte spørsmål til dette programmet. Spørsmålene er relevante for aktører som vurderer å søke programmet. Dersom du har fått innvilget et prosjekt og har spørsmål knyttet til rapportering, utbetalinger eller liknende henvises til <https://www.enova.no/bedrift/rapportering/ofte-stilte-sporsmal/>

Innhold

Hva regnes som et forbildeprosjekt?.....	2
Hva er et piloterings/systemdemonstrasjonsprosjekt under dette programmet?.....	2
Hva ligger i at en «livssyklusanalyse viser en betydelig klimagevinst sammenliknet med tilsvarende produkter som er på markedet i dag»?.....	2
Hvor mye støtte kan vi søke om?	3
Hvordan defineres Eksperimentell utvikling?.....	3
Hvordan defineres Industriell forskning?	3
Hva regnes som faktisk samarbeid?.....	3
Hva er en organisasjon for forskning og kunnskapsformidling	4
Hva skal til for å kvalifisere for bonus for informasjonsspredning?.....	4
Hva er forskjellen på denne ordningen og Miljøteknologiordningen?	4
Hva menes med begrepet gjennomføringsevne?.....	4
Hva er et «foretak i vanskeligheter»?	5

Hva regnes som et forbildeprosjekt?

Et forbildeprosjekt er et prosjekt som kan bidra til å drive teknologiutviklingen og kunnskapsfronten framover. Prosjektet innebærer ny teknologi, løsninger eller arbeidsmåter som er vesentlig bedre enn dagens praksis i søkers bransje.

Hva er et piloterings/systemdemonstrasjonsprosjekt under dette programmet?

Begrepene pilotering, demonstrasjon/systemdemonstrasjon har mange ulike definisjoner, og det er krevende å finne en definisjon som entydig avgrensner hva et slikt prosjekt kan innebære.

Enova velger å knytte begrepene til hva som er formålet med prosjektet. Piloteringsordningen støtter prosjekter som har som formål å modne teknologi og løsninger i den siste delen av utviklingsløpet, samt å teste ut og verifisere samspill og ytelse i systemer som integrerer flere teknologier og løsninger.

For industriell prosessteknologi innebærer dette f.eks. utvikling av nedskalerte anlegg der ny prosessteknologi testes ut under industrielt relevante betingelser, og der tilknyttede FoU-aktiviteter og driftserfaringer med pilotanlegget gir nødvendig kunnskap for en senere oppskalering. Industrielle piloter vil ofte innebære stor andel kostnader til fysiske installasjoner.

Innen transportsektoren kan pilotprosjekter strekke seg fra uttesting av ny nullutslippsteknologi for framdrift til uttesting av innovative logistikk-løsninger som muliggjør nullutslippsløsninger og reduserer transportbehovet eller transportarbeidet.

Innen energisystemer vil et typisk pilotprosjekt involvere aktører som selv demonstrerer og tar i bruk teknologier og løsninger for framtidens lavutslipp og fleksible energisystem. Dette kan for eksempel gjelde reduksjon av effektuttak fra kraftnettet i høyt belastede perioder, bruk av termisk energi som kan benyttes til oppvarming framfor elektrisitet, økt samspill mellom termisk og elektrisk system, utnyttelse av lokale fornybare energiresurser som samspiller med kraftnettet, økt optimalisering og ressursutnyttelse i energisystemet eller løsninger som omfatter markedsplasser for forbrukerfleksibilitet.

Eksempelene over er ikke uttømmende. Det er viktig å få fram at prosjekter som får støtte under Piloteringsordningen må være tydelig forankret hos næringslivet/offentlige sluttbrukere, og at piloteringen er et ledd i en plan for å ta teknologien eller løsningen i videre bruk.

Hva ligger i at en «livssyklusanalyse viser en betydelig klimagevinst sammenliknet med tilsvarende produkter som er på markedet i dag»?

Fremtidens industrielle prosessteknologi vil innebære både forbedring av eksisterende prosesser, nye prosesser for eksisterende produkter/materialer og nye prosesser for å fremstille nye produkter/materialer.

For prosjekter som skal pilotere ny prosessteknologi for nye produkter eller materialer vil Enova vurdere energibruk og klimagassutslipp fra prosessen i seg selv, men også klimafotavtrykket fra produktet målt opp mot relevante alternative produkter (der slike finnes). Dette kan f.eks. være nye, innovative produkter/materialer som er produsert fra fornybare råvarer og som kan erstatte produkter som i dag produseres fra fossile råvarer. Klimagevinsten ved produktet må underbygges av livssyklusanalyser eller annen etterprøvbart dokumentasjon. Klimagassbesparelser fra elektrisitetsmix kan ikke tas med i betraktningen.

Det skal komme tydelig fram hvilken metode som er benyttet i beregningene. Der det finnes anerkjente EU-standarder eller beregningsmetodikk (f.eks. bærekraftskriterier) skal disse benyttes.

Hvor mye støtte kan vi søke om?

Ordringen henter sin statsstøttehjemmel under flere ulike gruppeunntaksbestemmelser. De ulike hjemlene regulerer den maksimale støtteandelen som kan ytes til ulike aktiviteter. Støtte skal alltid avgrenses til det minste beløp som er nødvendig for å kunne realisere prosjektet. Det er derfor viktig at søkere/konsortier ikke søker om mer støtte enn det som er nødvendig. Enova foretar en selvstendig vurdering av prosjektets behov for støtte, og støtteandelen kan bli lavere enn den maksimale.

Statsstøtteregulverket forutsetter at støtteandel skal beregnes per støttemottaker. Støtteandel er støttebeløp uttrykt som en prosentvis andel av de støtteberettigede kostnadene. Enova utbetaler hele sin bevilgning til prosjektansvarlig foretak. Dersom prosjektansvarlig samarbeider med andre foretak i prosjektet, trenger Enova informasjon om hvordan bevilgningen vil benyttes til å dekke kostnader hos hver av disse foretakene og eventuelle felles prosjektkostnader for foretakene. Videre trenger vi informasjon om hvordan kostnadene er fordelt på de ulike kategoriene av FoU-aktivitet eller typer investeringer (hvis aktuelt, og om foretaket er lite, mellomstort eller stort. Dette er nødvendig for å kunne sikre at støttegraden til hver støttemottaker ikke blir for høy, slik at Enova ikke gir ulovlig støtte, som vi senere kan måtte kreve tilbakebetalt.

Hvordan defineres Eksperimentell utvikling?

Eksperimentell utvikling: tilegnelse, kombinerings, utforming og bruk av eksisterende vitenskapelige, teknologiske, forretningsmessige og andre relevante kunnskaper og ferdigheter med sikte på å utvikle nye eller forbedrede produkter, prosesser eller tjenester. Dette kan også omfatte for eksempel virksomhet som tar sikte på begrepsmessig definisjon, planlegging og dokumentasjon av nye produkter, prosesser og tjenester.

Eksperimentell utvikling kan omfatte utforming av prototyper, demonstrasjoner, pilotprosjekter, prøving og validering av nye eller forbedrede produkter, prosesser eller tjenester i miljøer som er representative for de reelle driftsforholdene, der hovedmålet er ytterligere teknisk forbedring av produkter, prosesser eller tjenester som ikke er fullt utviklet. Dette kan omfatte utvikling av en kommersielt anvendelig prototype eller et kommersielt anvendelig forsøksprosjekt, som nødvendigvis er det endelige kommersielle produktet, og som er for dyrt å produsere for bruk bare til demonstrasjon og validering.

Eksperimentell utvikling omfatter ikke rutinemessige eller regelmessige endringer av eksisterende produkter, produksjonslinjer, produksjonsprosesser, tjenester eller annen pågående virksomhet, selv om disse endringene kan utgjøre forbedringer.

Hvordan defineres Industriell forskning?

Industriell forskning defineres som planlagt forskning eller kritisk undersøkelse med sikte på tilegnelse av ny kunnskap og nye ferdigheter for å utvikle nye produkter, prosesser eller tjenester, eller med sikte på en betydelig forbedring av eksisterende produkter, prosesser eller tjenester. Dette omfatter utforming av komponenter til sammensatte systemer og kan omfatte utvikling av prototyper i et laboratoriemiljø eller i et miljø med simulerte grensesnitt mot eksisterende systemer samt av pilotprosjekter, når det er nødvendig for den industrielle forskningen og særlig for å validere allmenn teknologi.

Hva regnes som faktisk samarbeid?

Faktisk samarbeid er definert som samarbeid mellom minst to uavhengige parter for å utveksle kunnskap eller teknologi eller for å nå et felles mål på grunnlag av arbeidsdeling, der partene i fellesskap definerer omfanget av samarbeidsprosjektet, bidrar til dets gjennomføring og deler risikoer og resultater. En eller flere parter kan bære alle kostnadene for prosjektet og dermed frita andre parter for finansiell risiko. Oppdragsforskning og yting av forskningstjenester anses ikke som en form for samarbeid.

Hva er en organisasjon for forskning og kunnskapsformidling

En organisasjon for forskning og kunnskapsformidling er en enhet (for eksempel universiteter eller forskningsinstitutter, teknologioverføringsbyråer, innovasjonsformidlere, forskningsrettede fysiske eller virtuelle samarbeidende enheter), uavhengig av rettslig status (offentlig- eller privatrettslig) eller finansieringsmåte, som har som hovedformål å drive med uavhengig grunnforskning, industriell forskning eller eksperimentell utvikling eller å oppnå bred spredning av resultatene av slik virksomhet gjennom undervisning, publisering eller teknologioverføring.

Når en slik enhet også utøver økonomisk virksomhet, skal kostnadene og inntektene fra denne virksomheten regnskapsførers atskilt. Foretak som kan utøve avgjørende innflytelse på en slik enhet, for eksempel i egenskap av aksjeeiere eller medlemmer, skal ikke ha særskilt adgang til resultatene den oppnår.

Enova benytter Forskningsrådets liste over godkjente forskningsorganisasjoner:

<https://www.forskningsradet.no/sok-om-finansiering/hvem-kan-soke-om-finansiering/forskningsorganisasjoner/godkjente-forskningsorganisasjoner/>

Hva skal til for å kvalifisere for bonus for informasjonsspredning?

For å kunne kvalifisere for denne bonusen er det et krav at resultatene av prosjektet får omfattende spredning gjennom konferanser, publikasjoner, åpne datakilder eller programvare med gratis eller åpen kildekode. Det vil ikke anses som tilstrekkelig å kun informere om at prosjektet gjennomføres. Prosjektets resultater må reelt kunne komme aktører utenfor prosjektet til gode.

Hva er forskjellen på denne ordningen og Miljøteknologiordningen?

Enovas Piloteringsordning er rettet mot teknologi som kan gi reduserte eller unngåtte klimagassutslipp, eller som kan ha betydelig positiv innvirkning på forsyningssikkerheten gjennom effektiv bruk av energi og effekt.

Miljøteknologiordningen er rettet mot alle typer miljøteknologi, og er ikke avgrenset til energi/klima.

Miljøteknologiordningen har som formål å stimulere til økt verdiskapning i Norge innen miljøteknologi gjennom utvikling og uttesting av nye produkter og tjenester.

Enovas Piloteringsordning retter seg primært mot prosjekter nær kommersiell bruk, det vil si der hoveddelen av forskningen er utført, har som formål å legge til rette for at sluttbrukere kan utvikle og teste ut energi- og klimateknologi under relevante driftsbetingelser og som et ledd i å ta teknologien i bruk i full skala. I dette ligger at det må foreligge en mulighet eller en plan for å ta teknologien i bruk i fullskala hos involverte sluttbrukere.

Teknologileverandører som har til primær hensikt å utvikle og teste ut teknologi, produkter eller tjenester for videre salg henvises til Innovasjon Norge og Miljøteknologiordningen.

Hva menes med begrepet gjennomføringsevne?

For å kunne kvalifisere for støtte må søkerne hver for seg og et evt. konsortium totalt sett ha sannsynliggjort at de har tilstrekkelig finansiell, organisatorisk og kompetansemessig evne til å kunne gjennomføre prosjektet på en god måte. Dette innebærer eksempelvis vurderinger av prosjektets omfang opp mot søkers finansieringsevne, men også om prosjektet har tilgang på den kompetanse og ressurser som er nødvendig for gjennomføring av prosjektet og om søkerne har erfaring med gjennomføring av den type prosjekt det søkes støtte om. Enova benytter eksterne tredjeparter til vurderingene, og søkerne må påregne å supplere informasjon dersom søknaden med vedlegg ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere søknaden.

I tillegg til vurdering av gjennomføringsevne for det enkelte prosjektet foretas det også vurderinger av selskapets økonomi for å sikre at det i henhold til statsstøtteregulverket er i posisjon til å kunne motta statsstøtte. Det vil si at selskapet faller utenfor definisjonen av et «foretak i vanskeligheter».

Hva er et «foretak i vanskeligheter»?

Et «foretak i vanskeligheter» er et foretak der minst én av følgende omstendigheter inntreffer:

a) når det gjelder et selskap med begrenset ansvar (unntatt en SMB som har eksistert i mindre enn tre år, eller, når det gjelder berettigelse til risikofinansieringsstøtte, en SMB innen sju år fra dens første kommersielle salg som kvalifiserer til risikofinansieringsinvesteringer, etter at det er foretatt en selskapsgjennomgang av den utvalgte finansformidleren), dersom mer enn halvparten av dets tegnede aksjekapital har forsvunnet som følge av akkumulerte tap. Dette er tilfelle når fradrag av akkumulerte tap fra reservene (og alle andre poster som vanligvis anses som en del av selskapets ansvarlige kapital) fører til et negativt kumulativt beløp som overstiger halvparten av den tegnede aksjekapitalen. I denne bestemmelsen menes med «selskap med begrenset ansvar» særlig selskapstyper omhandlet i vedlegg I til direktiv 2013/34/EU(37), og «aksjekapital» omfatter overkurs når det er relevant,

b) når det gjelder et selskap der minst noen medlemmer har ubegrenset ansvar for selskapets gjeld (unntatt en SMB som har eksistert i mindre enn tre år, eller, når det gjelder berettigelse til risikofinansieringsstøtte, en SMB innen sju år fra dens første kommersielle salg som kvalifiserer til risikofinansieringsinvesteringer, etter at det er foretatt en selskapsgjennomgang av den utvalgte finansformidleren), dersom mer enn halvparten av kapitalen som er oppført i selskapets regnskap, har forsvunnet som følge av akkumulerte tap. I denne bestemmelsen menes med «et selskap der minst noen medlemmer har ubegrenset ansvar for selskapets gjeld» særlig selskapstyper omhandlet i vedlegg II til direktiv 2013/34/EU,

c) foretaket er gjenstand for kollektiv insolvensbehandling eller oppfyller de fastsatte kriterier i nasjonal lovgivning for å være gjenstand for kollektiv insolvensbehandling etter anmodning fra kreditorene,

d) foretaket har mottatt krisestøtte og har ennå ikke tilbakebetalt lånet eller innløst garantien, eller det har mottatt omstrukturingsstøtte og er fortsatt omfattet av en omstrukturingsplan,

e) når det gjelder et foretak som ikke er en SMB, dersom følgende gjelder for de to foregående årene:

1. foretakets bokførte forhold mellom gjeld og egenkapital har vært større enn 7,5 og
2. foretakets EBITDA-rentedekningsgrad har vært lavere enn 1,0.

Foretak som i henhold til definisjonen over er i vanskeligheter kan ikke motta statsstøtte.